

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2006/2007

IRODALOM – MAGYAR NYELV ÉS HELYESÍRÁS

III. (országos) forduló

2007. április 27.

Krúdy Gyula Gimnázium, Idegenforgalmi, Vendéglátóipari
Szakközépiskola és Szakiskola

Versenyző		Pontszám		Százalék
Kódja		Elérhető	Elért	
OD-INy-.....		120	.....	.....%

..... Javító tanár	..... Zsűri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésére. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg, kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

Nagy László:

József Attila!

Mért játszott a szíved, te szerencsétlen,
rombolva magad szüntelen télben,
építve dalra dalt,
s kifűlva
kigyúlva,
ésszel mérhető pontokon is túlra
tudatod mért nyilalt?
Hiszen te tudtad:
dögbugyor a vége e pokoli útnak,
ott a hit is kihalt,
hiszen te tudtad:
álmaid orra buktak,
magad örökre kicsuktad,
járhatod a téboly havát,
s árván, idétlen,
emberségre, hű szerelemre étlen
villámló tálból eszed a halált.
Tudtad, tudom én is:
a nagy: te vagy,
s te, a Mindenség summáslegénye,
részt se kaptál, pedig az egészre
futotta érdemed.
Érdemes volt-e ázni, fázni,
csak a jövő kövén csirázni,
vérszagú szörnyekkel vitázni,
ha ráment életed!
Csak szólhatnál, hogy érdemes!
Mert csontom, vérem belerémül,
végzetedhez ha én állítok végül
józan zárómérleget.
Törd fel a törvényt, ne latold!

A porból vedd fel kajla kalapod,
vértanú vállad,
s a kifordult nyakcsigolyákat
rendbeszedve
két kisírt szemmel, tüzes iker-körrel
nézz a szemembe
hogyan rendülne bele
a mohó, emléknélküli tenyészet
az egek mirigy-rendszere
s e megváltatlan földi lét.
József Attila!
te add nekem a reményt,
mert nélküle
romlott a napvilág,
a vér heves,
bár a fogad vicsorog,
bólints hogy érdemes,
bár a nyakad csikorog
cáfold meg halálos logikád,
te glóriás,
te kintől bélyeges!
Képzetelemre bízzál édes munkát,
mert immár úgy szorgoskodik,
hogy a sarkamtól torkomig
forraszt rám forró hamubundát,
radióaktív iszonyt –
félek, hogy minden rejtelmet kibont
s végül már semmi se fáj.
Hogy el ne jussak soha ama síkra:
elém te állj.
Segíts, hogy az emberárulók szutykát
erővel győzze a szív
szép szóval a száj!

1. feladat

Értelmezze a címben használt felkiáltójel szerepét!

(2/)

.....

.....

.....

2. feladat

(4/)

Milyen költői szándékkal idézi fel Nagy László költőelődje hányattatott sorsát, költői és emberi értékeit?

.....
.....

3. feladat

(8/)

Kösse össze vonallal a dobozokat úgy, hogy a vers alábbi kifejezéseit párosítsa a József Attila költészetéből ismert képekkel!

téboly hava

szörny – állam

vérszagú szörnyek

az ember alja

egek mirigyrendszere

te bolond

emberárulók szutyka

egek fogaskereke

4. feladat

(6/)

Értelmezze saját szavaival a versből vett költői képeket!

„te kintől bélyeges” .....

„emléknélküli tenyészet” .....

„Mindenség summáslegénye” .....

5. feladat

(2/)

Radnóti Miklós: *Negyedik ecloga* c. versében kik között zajlik a párbeszéd?

..... és.....

6. feladat

(2/)

Fejtse ki röviden, hogyan függ össze Radnóti költészete és az alábbi versidézet!

„s az égre írj, ha minden összetört!”

.....
.....
.....

7. feladat

(2/)

Mit jelent a „*Mindenki a maga szerencséjének a kovácsa*” közmondás?

.....
.....

8. feladat

(3/)

Mit kér számon a csalódott fiatal a felnőttől Karinthy Frigyes: *Találkozás egy fiatalemberrel* c. novellájában?

.....
.....
.....

9. feladat

(2/)

Milyen lelkiállapotot tükröz az előbb említett novellában a három pont sűrű használata a felnőtt megszólalásaiban? Írjon legalább két jelzőt!

.....
.....

10. feladat

(2/)

Hol találkozott a novellabeli felnőtt a fiatalemberrel?

.....
.....

11. feladat

(3/)

Nevezze meg a költői képek fajtáit!

„Mint lámpa, ha lecsavarom,
ne élj, mikor nem akarom.”

„míg nem vagy, mint egy tárgy, olyan
halott és akarattalan”

„sorsomnak alkatrésze légy”

Szabó Lőrinc: *Semmiért Egészen*

.....
.....
.....

12. feladat

(2/)

Milyen szavakat helyettesítenek Szabó Lőrinc versében az alábbi kifejezések?

„*bonthatatlan börtön*”

„*két önzés titkos párbaja*”

.....

13. feladat

(6/)

Párosítsa a művet a szerzővel! Figyelem! Mindkét oszlopban van egy-egy kakukktojás, melyekhez önállóan kell címet, illetve szerzőt megadnia! A hiányzó nevet, illetve címet írja az üres cellába!

A) Móra Ferenc

a) Reménytelenül

B) Móricz Zsigmond

b) Semmiért Egészen

C) Radnóti Miklós

c) A szánkó

D) József Attila

d) A pokróc

E) Nagy László

e) Erőltetett menet

F)

f)

14. feladat

(2/)

Kit ábrázol a kép? Egy népszerű művének címe segít a döntésben. Karikázza be a megfelelő válasz betűjelét!

- a) Móricz Zsigmond
- b) Karinthy Frigyes
- c) Móra Ferenc
- d) Radnóti Miklós

15. feladat

(3/)

Név az időben. Válaszoljon olyan időhatározókkal, amelyek tartalmazzák a kérdésekben levő keresztnéveket!

a) Mikor mulatott Eszter? .....

b) Mikor született Ili? .....

c) Mikor ment haza Dóra? .....

16. feladat

(16/)

Mennyire ismeri nyelvünket?

Karikázza be a helyes válasz betűjelét és húzza át a helyteleneket!

Hol van a mondás szerint az, akire haragszom?

- a) markomban   b) csőrömben   c) begyemben   d) zsebemben

Mi a szabályok régies elnevezése?

- a) regula   b) strigula   c) fityula   d) fabula

Melyik szó nem egy szemüvegfajtát takar?

- a) lornyon   b) okuláré   c) monokli   d) laterna

Mit csinál, aki pipiskedik?

- a) tyúkokat etet   b) tojásokat költ   c) kényeskedik   d) kendermagot válogat

Milyen lakomának nevezik a fényűzően pazar étkezést?

- a) homéroszi   b) lukulluszi   c) tantaloszi   d) leszboszi

Mi a paszomány?

- a) ruhát összefogó kapocs   b) régi útlevél   c) ruhát díszítő zsinór   d) magas szárú csizma

Mit jelentett régen a „remek” kifejezés?

- a) vizsgamunkát   b) feldolgozást   c) silány minőséget   d) olcsó hazai árut

Mit szeret az, aki kedveli az anagrammákat?

- a) egy ókori versfajta gyűjtését   b) kisebb tárgyak gyűjtését   c) egy ételkülönlegességet   d) nyelvi játékokat

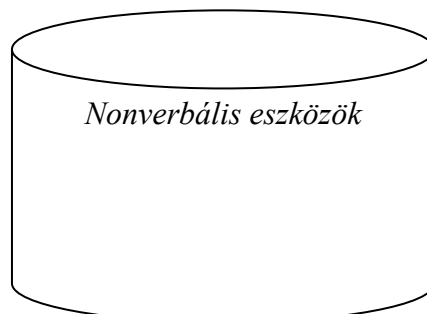
17. feladat

(12/)

Az alábbi fogalmak a kommunikációhoz kapcsolódnak.

Írja a betűjelüket a megfelelő halmazba!

- a) öltözködés   b) levél   c) gesztusok   d) KRESZ-tábla
e) mutogatás   f) telefonálás   g) előadás   h) térkép
i) mosoly   j) ékszer   k) zene   l) e-mail

18. feladat

(6/)

Szerkessen értelmes, logikus szöveget az alábbi mondatokból!

A mondatok helyes sorrendjének megfelelően írja a betűjeleket a pontsorra!

- A) Érdemes hát megismerkedni az erdőnek ezekkel az első hóesésig könnyen fellelhető terméseivel.
  - B) Az avar kincseket rejt: táplálékot madaraknak, mókusoknak, őzeknek, szarvasoknak, vad-disznóknak.
  - C) A tölgyesek makktermése egykor ínség idején ennivalót nyújtott, túlélést biztosított az embereknek is.
  - D) Az őszi erdő színesedő lombú, majd egyre inkább kopaszodó fáinak között sétálva lábunk alatt nemcsak ágak ropognak.
- .....

Adjon figyelemfelkeltő címet a szövegnek!

.....

19. feladat

(6/)

Csoportosítsa az alábbi keresztnéveket a megadott szempontok szerint!

- a) Andor   b) Antal   c) Kata   d) Stefi   e) Botond   f) Ervin

<i>Csak zöngés mássalhangzót tartalmaz</i>	<i>Csak zöngétlen mássalhangzót tartalmaz</i>	<i>Zöngés és zöngétlen mássalhangzót is tartalmaz</i>

20. feladat

(5/)

Keresse meg, hogy melyik a főmondat a következő közmondásokban, majd írja a vonalra a hiányzó utalósót!

- a) Kezét emeli, mikor lábát kellene. ....
- b) Fogd a fogót, hogy kezed meg ne égess! ....
- c) Ki tövistől félti kezét, ne fogjon rózsaszedéshez! ....
- d) Sok idő eltelik, míg a gyermekből ember válik. ....
- e) Amit nyer a réven, elveszti a vámon. ....

21. feladat

(4/)

Foglalja mondatba az alábbi szavakat!

a) elől: .....

b) elől: .....

c) gombjuk: .....

d) gomblyuk: .....

22. feladat

(6/)

Húzza alá az oszlopokban azt a szót, amelyik a hangrendet figyelembe véve nem illik oda!

a)	b)	c)
völgyek	annyi	pirosított
üzenhet	mohát	csábító
békét	fogadja	dörrenés
márciusi	bántalak	világon

23. feladat

(6/)

Névelő vagy számnév? Döntse el, hogy a kiemelt szavak közül melyik névelő, és melyik számnév? A névelő fölé írjon a téglalapba N, a számnév fölé SZ betűt!

a) **Egy** kenyérért nem fűtik be a kemencét.

b) **Egy** kis hangyától is lehet példát venni.

c) **Egy** tűznél több fazék is felforr.

d) Feje, mint **egy** hordó, esze, mint **egy** dió.

e) Két eb nehezen alkuszik meg **egy** csonton.

24. feladat

(5/)

**Mondatboncolás. Állapítsa meg, milyen szerkezetűek az alábbi mondatok!
Az egyszerű mondatok mellé írjon E, az összetett mondatok mellé Ö betűt!**

- a) Most bükkmakk vagy, vagy tölgyem vagy? .....
- b) Nyolc rossz rozsszem, tíz kis rizsszem minden kincsem. ....
- c) Ha mégy, végy még négy vég gézt! .....
- d) E helyt a rejtek retket rejt, és sajtot sejtet. ....
- e) Rajta varrt rojt s vert vért volt. ....

25. feladat

(5/)

Egészítse ki a kelezéseket a hiányzó írásjelekkel!

1905...ben

1919...karácsonján

1922...október 5...tól

1914...május 1...jéig

1925...dec... 20...a és 31...e között